

Les pensions només estan garantides en una Catalunya independent

1. El sistema actual de pensions

El sistema actual de pensions a Espanya és un sistema de REPARTIMENT. Això significa que no existeix una guardiola on es guarden els diners ingressats per les cotitzacions, sinó que els diners que mensualment paguen les empreses i els treballadors es fan servir per a pagar les pensions als pensionistes.

NO tenim un compte al nostre nom a la Seguretat Social amb l'import de la nostra pensió.

Les pensions **NO** es paguen d'una guardiola on han anat posant les nostres contribucions.

“Les cotitzacions de la gent que treballa avui és la font d'on surten les pensions mensualment.”

Qui té dret a la pensió?

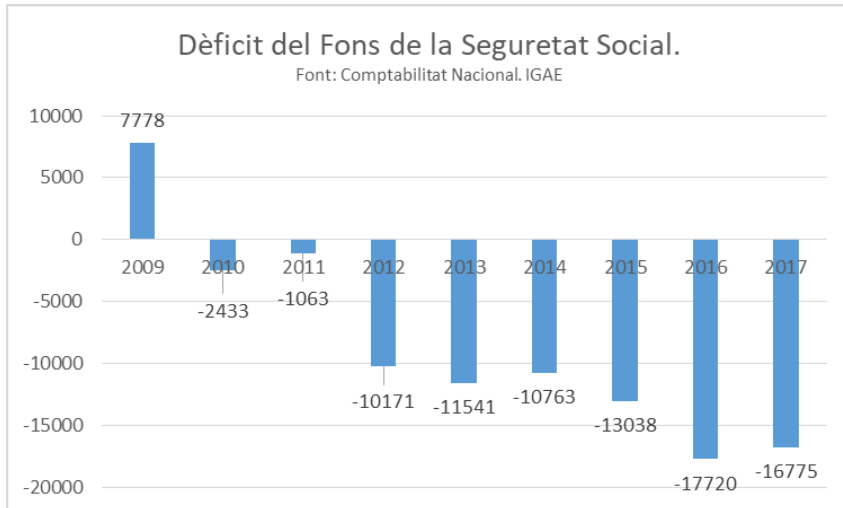
La pensió és un dret que tenen els treballadors que han estat cotitzant. La pensió ha de ser pagada per qui ha rebut l'import de les cotitzacions (la Seguretat Social), **independentment d'on visqui o resideixi qui l'ha de percebre i sigui quina sigui la seva nacionalitat**. Ningú pot perdre el seu dret a cobrar la pensió per una decisió d'un altre, encara que no resideixi a l'Estat espanyol i no tingui la nacionalitat espanyola.

Exemple: Un alemany que cotitza 35 anys en una empresa de Mollerussa, quan torna al seu país té dret a la pensió espanyola.

2. El futur de les pensions a Espanya és incert

2.1 La Seguretat Social genera un dèficit anual de 17.000 milions.

Des de l'inici de la crisi, la Seguretat Social ha entrat en una espiral creixent de dèficits que la sortida de la crisi només ha pogut frenar lleugerament el 2017.

Aquest dèficit no contempla les quantioses transferències que l'Estat fa cada any a la Seguretat Social (16.273 milions el 2017) per satisfer les pensions no contributives ni els complements a mínims de les contributives.¹ La filosofia actual que es va acordar al seu dia al Pacte de Toledo és que les pensions contributives s'havien d'autofinçar amb les cotitzacions socials. **Aquesta premissa no es compleix des de fa ja molts anys.** Les pensions no contributives així com els complements a mínims de les contributives es finançaven amb transferències a càrrec del pressupost general de l'Estat.

¹ Les pensions contributives són les de jubilació, viudetat, orfenesa i incapacitat permanent. La resta, i els complements a mínims de les anteriors (p. e. per no tenir prou període de cotització) són les no contributives i tenen una funció pràcticament de beneficència.

El dèficit de les pensions passa a formar part del dèficit públic de l'Estat espanyol. El 2017, el dèficit de la Seguretat Social suposava el 46,7 % del dèficit públic total de les administracions públiques, el component que té (i tindrà en el futur) major pes en el mateix. És l'element d'inestabilitat més important al que s'enfronta l'equilibri dels comptes públics.

2.2 L'esgotament del Fons de Reserva de la Seguretat Social

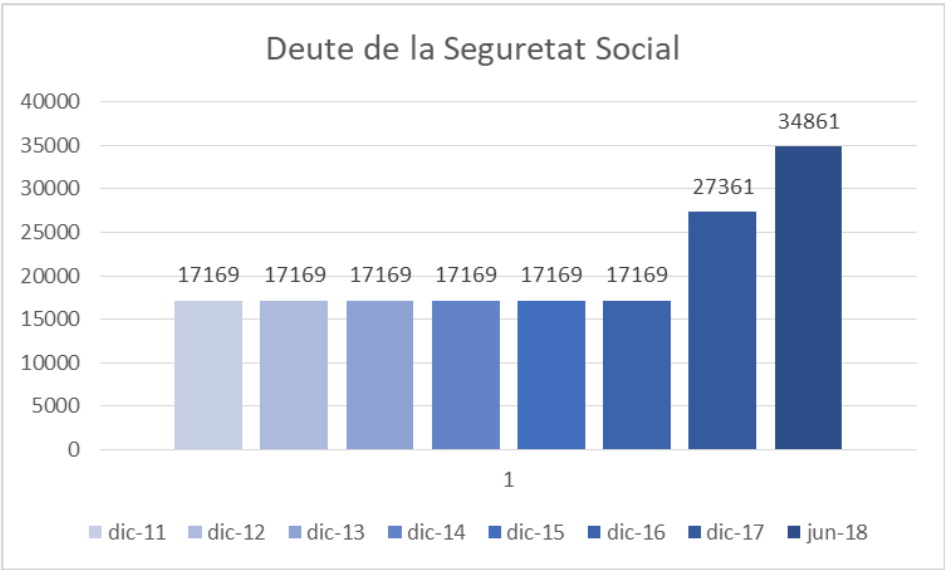
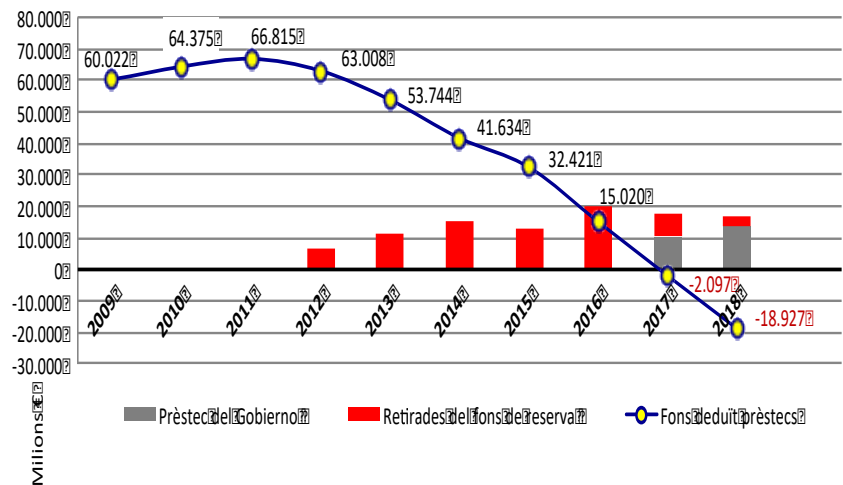
Quan ens parlen del Fons de Reserva de la Seguretat Social, cal saber que aquest fons es va crear l'any 2000 per a garantir el pagament de les pensions en moments de dificultat o crisi estructural pensant en l'augment de jubilacions que es produirà a partir del 2023 amb la jubilació dels *baby-boomers*. Fins aleshores els superàvits anteriors quedaven a disposició del govern de torn que l'aplicava a les finalitats que en cada moment considerava oportú. L'any 2011 aquest fons va arribar a tenir 66.815 milions d'euros.

El govern del PP va utilitzar el Fons de Reserva per a cobrir els dèficits que s'han anat produint i ajudar així a complir els objectius de dèficit públic imposats des de Brussel·les, i es va apartar de les autèntiques finalitats que tenia el fons. A final del 2017 només quedaven 8.095 milions. L'any 2018, el Govern de l'Estat ha disposat d'altres 3.000 milions, de manera que el fons ha quedat en 5.095 milions. A aquesta xifra, però, se li han de deduir els préstecs del Tresor que s'han atorgat a la Seguretat Social necessaris per a fer front a les pagues extres de 2017 i 2018, per un total de 24.022 milions, de manera que el saldo real actual és negatiu de 18.927 milions.

A més, La Seguretat Social, per no assumir l'esgotament total del Fons de Reserva, el 2017 s'ha endeutat en 10.200 milions addicionals, arribant el seu endeutament financer total als 27.361 milions, incrementant-se aquest en un 59,4 %.

El 2018, s'ha endeutat fins el segon semestre en 7.500 milions més per a poder satisfer la paga extra de juny, arribant a un total de 34.861 milions, el doble, doncs, de l'endeutament del final del 2016.

EVOLUCIÓ DEL FONS DE RESERVA, RETIRADES I AUGMENT DE L'ENDEUTAMENT.

Font: BdE. Boletín Estadístico.

2.3 La situació s'agreuja en el futur

La situació de dèficit de la Seguretat Social continuarà en el futur per dos motius principals:

- L'estancament (i depenent de segons quins supòsits, el retrocés) de la població en edat de treballar, conseqüència de la baixa natalitat. Això es un fet gairebé inexorable, amb l'únic matís del paper que pugui jugar la immigració en un futur.
- El constant increment de la població en edat d'accedir a la jubilació, conseqüència tant de l'augment de l'esperança de vida com de les noves jubilacions que s'intensificaran en el futur (*baby-boomers*)

El propi Govern espanyol preveu que fins l'any 2022 cada any les pensions espanyoles continuaran amb uns dèficits aproximats de 15.000 milions d'euros anuals (Font: Airef. Febrer de 2017). Aquests dèficits, mentre el PIB continuï creixent a ritmes similars als actuals, encara serien suportables, però prefiguren la intensitat dels desequilibris futurs.

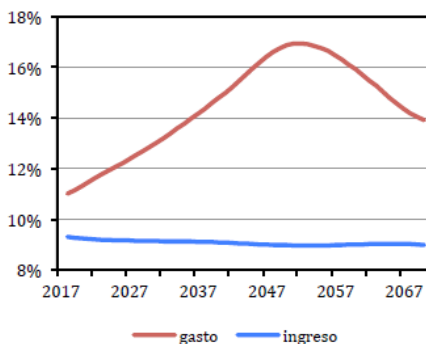
El problema s'aguditjarà a partir del 2023, i de forma creixent, amb l'esmentada incorporació a la jubilació de les generacions del *baby boom*.

Un estudi recent de la fundació FEDEA² mostra que les projeccions dels anys futurs estableixen que, **en un escenari marcat per una evolució demogràfica base d'increment moderat d'immigració i supressió de la reforma del 2013**³ (que, de fet, ja s'ha suspès actualment), la despesa per pensions arribaria a un 16'5-17 % del PIB mentre que els ingressos difícilment superarien el 9'5-9 %. En conseqüència, el dèficit de les pensions s'enfilaria de forma creixent des de l'1,5 % actual del PIB fins un 7'5-8 % al voltant del 2050, i comportaria un increment del deute associat a aquest dèficit de més del 200 % del PIB. Vegem-ho en uns gràfics extrets de l'estudi:

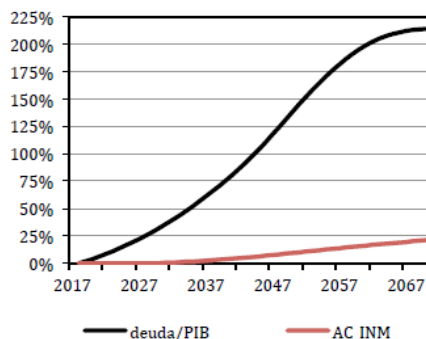
² <http://documentos.fedea.net/pubs/fpp/2018/10/FPP2018-09.pdf>

³ La supressió de la reforma del 2013 implicaria l'eliminació dels topalls *de facto* sobre la revalorització de les pensions i la supressió del factor de sostenibilitat.

a. Gastos e ingresos/PIB

b. Deuda e inmigración acumuladas

És obvi que un escenari així no és suportable pel conjunt del sistema.

Òbviament, si més no, una part d'aquest dèficit i d'aquest endeutament addicional podria ser absorbit per eventuais superàvits futurs en els altres components del dèficit públic, però la simulació dona una idea bastant precisa del grau de pressió que el dèficit de les pensions exercirà en un futur si no es fan canvis en el sistema.

En tot cas, el cert és que el debat actual al si del Pacte de Toledo no està en si s'ha de reformar o no el sistema, sinó en quines reformes, quin grau d'intensitat i qui ha de suportar el cost. De fet, actualment el Pacte de Toledo està dividit entre aquells que volen exhaurir les possibilitats de reformes no traumàtiques del sistema, sense alterar les pensions futures, i aquells que directament ja plantegen que no és sostenible continuar garantint increments futurs de l'IPC ni tan sols els nivells actuals de pensions. No sembla agosarat suposar que el cost dels ajustos al sistema s'acabarà repartint tant sobre els actuals i futurs pensionistes com sobre els cotitzadors i contribuents en general.

En qualsevol cas, amb tota probabilitat el governs espanyols actuals i presents tindran moltes pressions internes i externes (de la UE) perquè el sistema sigui reformat per a garantir la seva sostenibilitat.

3. Com seran les pensions del futur a Espanya?

(Amb la Llei 27/2011, d'1 d'agost, i la Llei 23/2013, de 23 de desembre)

	Abans	Ara
Edat de jubilació	65	67 (en curs d'implantació)
Càlcul de la pensió	15 anys	25 anys (en curs d'implantació)

- Les pensions ja no es revaloren d'acord amb **Índex de Preus de Consum** (IPC), sinó per l'**Índex de Revaloració de Pensions** (IRP), que variarà en funció dels ingressos i despeses del sistema de la Seguretat Social d'un període d'11 anys (els cinc anys anteriors, el d'aplicació de l'IR, i les projeccions de cinc anys futurs) i de l'augment del nombre de pensionistes. L'índex té topalls per dat i per baix, de manera que les prestacions pujarien cada any un mínim del 0,25 % i com a màxim l'IPC + el 0,5 %. S'estima que fins als voltants de l'any 2050 l'índex tindrà valors negatius, per la qual cosa, el màxim que pujarien les pensions cada any seria un 0,25%.
- S'introdueix el **Factor de Sostenibilitat (FS)**. Tindrà en compte l'esperança de vida a l'hora de calcular la pensió inicial que cobraran els nous pensionistes. És a dir, **si l'esperança de vida augmenta, la pensió inicial es reduirà**. S'aplicarà el 2019 i es revisarà cada 5 anys.

Arran de la debilitat del govern Rajoy abans de la moció de censura, i fruit d'un pacte pressupostari del PP amb el PNV, es va suspendre l'aplicació del IRP i del FS, de tal manera que:

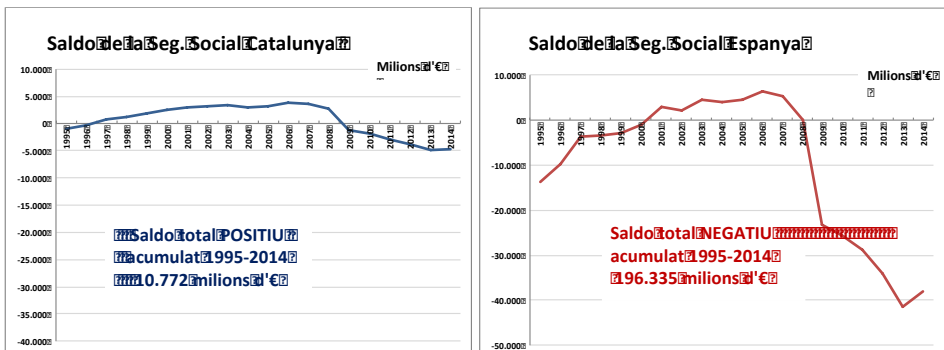
- L'augment de les pensions per al 2018 ha estat de l'1,6 % (segons la inflació prevista en el moment de signar l'acord), però està desvinculat de l'IPC real. En aquests moments l'IPC espanyol està en un 1,7 % i el català en un 1,9 % (a novembre del 2018). Per tant, no es garanteix el manteniment del poder adquisitiu.
- L'augment per al 2019 seria també de l'1,6 %, però sempre que no hi hagués un acord previ al Pacte de Toledo al respecte. És a dir, es podria aplicar una cosa diferent, si així s'acorda a la comissió.

- S'endarrereix l'aplicació del factor de sostenibilitat fins que el Pacte de Toledo acordí les mesures per a garantir l'estabilitat financera del sistema i, en tot cas, no abans de l'1 de gener de 2023.

Resumint: a Espanya veurem com disminueixen les pensions.

4. La independència garantirà millor la viabilitat de les pensions.

4.1. Comparació de saldos entre Catalunya i Espanya (1995 – 2014)

Font: Generalitat de Catalunya, a partir de la liquidació del pressupost del sistema de la Seguretat Social, liquidació del pressupost dels organismes autònoms, agències estatals i altres organismes públics i INE.

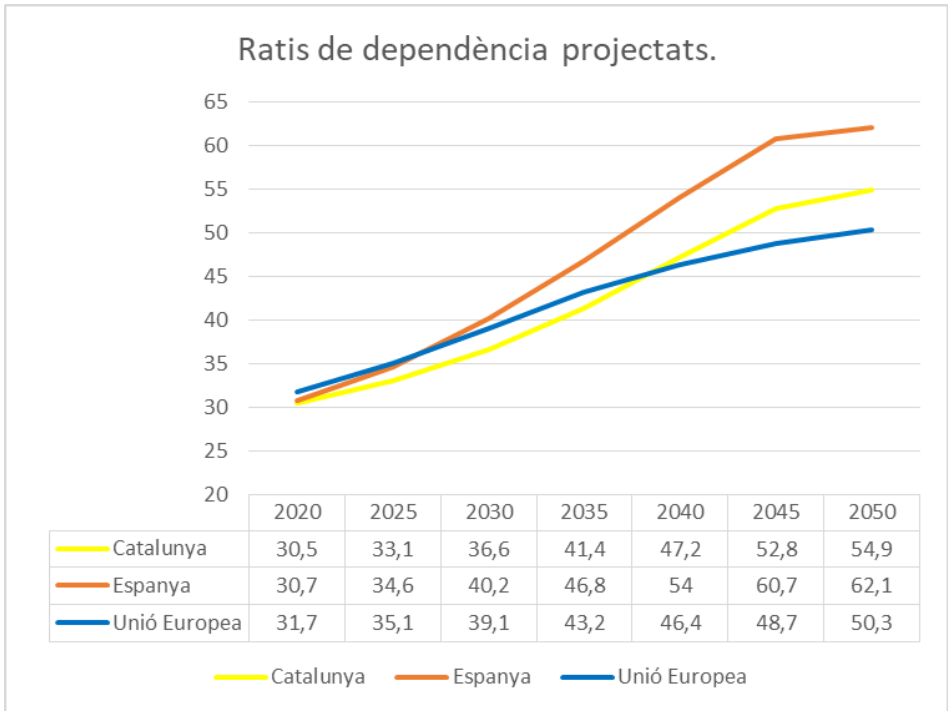
Durant el període 1995-2012 Catalunya ha tingut dotze anys en què el saldo del sistema de pensions ha estat positiu, i només ha sigut negatiu sis anys, amb un **saldo acumulat positiu** de 2.686 euros per habitant en els divuit anys. En el mateix període, Espanya ha tingut onze anys amb saldo negatiu i un **total acumulat negatiu** de 2.469 euros per habitant.

A més, cal dir que amb el 16 % de la població de l'Estat espanyol, Catalunya ha aportat el 29 % del Fons de Reserva de la Seguretat Social.

4.2 Els factors que determinen un sistema de pensions.

Hi ha tres factors fonamentals que determinen la capacitat i viabilitat d'un sistema de pensions de repartiment:

- **Demografia:** la relació actual i futura entre població en edat d'accedir a la jubilació i població en edat de treballar (ràtio de dependència). Les projeccions de població mostren que en el futur la ràtio de dependència catalana evoluciona menys desfavorablement a Catalunya que a Espanya.

Font: IDESCAT (INE) i Eurostat.

- **Mercat de treball:** quina part de la població en edat de treballar realment ho fa i quina qualitat té aquest treball. Pel que fa a aquest factor, Catalunya està millor posicionada que Espanya tant en els nivells d'activitat com d'ocupació i productivitat, i és comparable a Europa.

El nombre d'aturats, el salari mitjà dels treballadors actius i la relació entre el nombre de treballadors en actiu i pensionistes són també indicadors de la capacitat de cobertura per a fer front a les pensions. Comparem-los entre Catalunya i Espanya (dades del segon trimestre del 2018):

	Catalunya	Espanya
Atur	11,4%	15,3%
Índex salarial mitjà	108	100
Treballadors/Pensionistes	2,26	2,17

Fonts: Atur: Idescat. Índex salarial: INE. Ratio Treballadors / Pensionistes: Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social.

- **Factor institucional:** referent a les pensions, és el conjunt de normes que regulen el dret dels treballadors. En tractar-se d'una normativa d'àmbit estatal, en la situació actual no hi ha diferència entre Espanya i Catalunya. L'únic matís ve donat pels diferents nivells de preus existents entre les diferents comunitats autònomes: una mateixa pensió té diferent capacitat adquisitiva segons on es percebi, i la normativa no contempla aquestes diferències.

Els factors determinants de la capacitat i viabilitat del sistema de pensions estan millor posicionats a Catalunya que a Espanya. Mentre que a Espanya les pensions corren perill de ser retallades, una Catalunya independent estarà en condicions més favorables per a garantir la subsistència de les pensions.